

Motion till riksdagen 2011/12:Kr288

av **Thomas Strand och Lena Hallengren (S)**

Ett handslag för folkbildningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en överläggning med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om bidragen till folkbildningen.

Motivering

Svensk folkbildning har under många år spelat en viktig roll vad gäller demokrati, lärande och bildning. Tack vare folkbildningens verksamhet och pedagogik har många människor fått ny och ökad kunskap. Många har fått möjligheter att påverka sin egen livssituation och inspirerats till samhällsengagemang. På så sätt har människors makt över sina egna liv ökat. Folkbildningens viktiga roll som samhällsaktör har inte minskat. Vi tror att dess roll för demokrati, lärande och bildning är minst lika viktig idag och i morgon.

Folkbildningen vilar på ett orubbligt signum. Den ska vara fri och obunden. Det hindrar inte att folkbildningen i sin roll som aktör för utveckling och förändring kan ha en nära och god dialog med offentliga myndigheter, ideella organisationer och näringsliv. Tvärtom, i sin fria och obundna roll kan folkbildningen agera kraftfullt med ett underifrånperspektiv. Det är få organisationer som når så långt och brett ut i det svenska samhället som folkbildningens aktörer. Folkhögskolor och studieförbund kan vara drivkrafter för lokal och regional mobilisering och utveckling. Staten har utifrån denna grundhållning förstått vikten av att fördjupa samtalet om demokrati, lärande och samhällsutveckling genom att stödja folkbildningens organisationer med ett generellt statsbidrag och med särskilda medel för särskilda satsningar.

Våren 2006 antog riksdagen en ny folkbildningsproposition – Lära, växa, förändra (prop. 2005/06:192). I propositionen betonades att folkbildningen är en angelägenhet för hela samhället och att ansvaret för det ekonomiska stödet till folkbildningen delas mellan stat, landsting och kommuner. I den antagna

Fel! Okänt namn på

folkbildningspropositionen angav regeringen att den hade för avsikt att ta initiativ till överläggningar med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om bidragen till folkbildningen. Bakgrunden till denna skrivning var det faktum att särskilt kommunernas bidragsgivning till folkbildning minskat dramatiskt under en tioårsperiod.

En kontinuerlig dialog mellan regeringen och SKL är fortfarande lika aktuell och nödvändig. En sammanställning över kommunernas bidragsgivning till studieförbunden visar på en mycket negativ utveckling. Kommunernas stöd till studieförbunden har sedan 1991 minskat från 663 miljoner kronor till 353 miljoner kronor år 2010, dvs. med drygt 46 procent. Under 2010 var det 18 kommuner som inte lämnade något allmänt stöd till studieförbunden. Kommunbidragens storlek relaterat till statens bidrag har blivit allt lägre. År 1992 motsvarade kommunbidraget cirka 55 procent av statens bidrag till studieförbunden. År 2009 är motsvarande relation 23 procent. Även landstingens och regionernas stöd till studie- och länsbildningsförbund fortsätter att minska. Under den senaste femårsperioden har bidraget minskat med 4 procent. Däremot är landstingens och regionernas bidragsförändringar till folkhögskolornas verksamhet mer marginella.

Ovanstående redovisning pekar otvetydigt på att det även i fortsättningen är angeläget att säkerställa det offentliga gemensamma ansvarstagande för finansiering av folkbildning i Sverige. Regeringens angivna ambition i folkbildningspropositionen har fortfarande sin aktualitet.

Ett grundläggande skäl för samhällets stöd till folkbildningen är att den bidrar till en demokratisk utveckling av samhället. Ett annat viktigt skäl är att folkbildningen bidrar till att ge kvinnor och män möjligheter att påverka sin livssituation och skapar engagemang för att delta i samhällsutvecklingen. Folkbildningens verksamhet utgör också ett viktigt bidrag för att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället samt bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Staten kan självklart inte kommendera vare sig landsting eller kommuner att öka sitt ekonomiska stöd till folkbildningen. Men regeringen kan ytterligare tydliggöra riksdagens ambition med ett delat ansvar för stödet till folkbildningen. Därför bör riksdagen ge regeringen till känna att det är angeläget att regeringen tar initiativ till en överläggning med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om bidragen till folkbildningen.

Stockholm den 28 september 2011

Thomas Strand (S)

Lena Hallengren (S)